

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 21. De irratione voti,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

ter, eligere quod maluerit. Nec enim tunc tenebitur amplecti id quod fuerit rigorosius, quia non magis ad illud, quam ad aliud de quo perinde dubitat, obligatur. Hinc idem Suarez num. 6. statuit eum qui vouit, & æque est in utramque partem incertus, voueritne castitatem absolute, an cum determinatione si in aliqua religione admitteretur, aut voueritne castitatem, non intendendo priuare se vsu matrimonij, sed solum obligare se ad abstinendum ab omni Venerea voluptate illicita: aut voueritne religionis ingressum ad eam probandum, an ad profitendum & perseverandum perpetuo in ea. Statuit inquam in talibus, aliisque similibus vouenti liberum esse eligere partem minus onerosam, quando utraque fuerit æque incerta. Qua tamen in re procedendum est maturo iudicio, ita nimirum ut diligentia adhibeatur, ad rei veritatem explorandam: atque verba quibus emissum est votum, ponderentur. Nam si ea ostendant votum esse factum de eo quod rigorosius est, quidquid dubitetur de intentione, qua prolata sunt, standum est illis ob vehementem præsumptionem quam adferunt: nisi coniecturæ habeantur, quæ sufficiant ad iudicandum probabiliter, quod intentio vouentis non fuerit ad æquata ipsius verbis.

292. Secundum est, de quo Suarez in eodem cap. 8. num. 9. & 10.

Quando in voto determinata rei qualitas aut quantitas nequit probabiliter sciri adhibita morali diligentia, neque adhibito prudentis arbitrio: neque ex verbis quibus emissum est votum, neque ex circumstantiis materiæ de qua est emissum, neque ex intentione vouentis: determinationem eiusmodi relinqui huius arbitrio, tanquam positam in ipsius potestate, perinde ac fuit quando vouit. Atque hinc est quod ille qui sine limitatione suæ intentionis vouit aliquid, quod potest tam maius, tum minus esse, satisfaciatur præstando illud quod est minus. Et ita ille qui vouit in elemosinam dare nummum aureum, cum non omnis talis nummus sit eiusdem valoris, sed alius plus valeat, alius minus; neque ipse hunc neque illum intenderit determinare (adeo ut voti obligatio non cadat potius in vnum quam in alterum) potest quem velit dare, prout expressit Armilla in verbo Votum numero 21. bene excipiens, nisi in mente habuerit dare illud quod maius est: aut nisi minus tale sit, quod talem personam vouere Deo, ridiculum videri possit prudenti, nec bona sed mala fide in eo agi.

Pari modo ille qui vouit dare quotannis pauperibus vnam mensuram tritici, quæ in vsu, est diuersæ quantitatis, nec constare potest quam determinauerit vouendo, potest eam quam velit dare, prout cum Hostien. tenet Angelus in verbo Votum 3. §. 22. & approbat Syluest. in eodem verbo 2. quæst. 17. quamuis iudicent melius esse, ut det eam quam tunc cogitabat, aut quam determinasset si cogitasset. Ad quod confirmandum illi inducunt textum capituli Ex parte De censibus: ubi cum non constaret, secundum quam mensuram debitum quoddam ex voto, præcise esset in obligatione: respondetur illud posse secundum minorem mensuram exolui, cessante consuetudinis interpretatione. Quæ de re Couar. ad cap. Iudicante De testamentis num. 4 & 5.

293. Tertium est, Quando in vouendo nihil determinatum est de loco, in quo executioni mandaretur promissum, relinqui in arbitrio vouentis determinationem illius, sicut & præcedentium, ob eandemque rationem. Et ita ei qui vouit ingredi aliquam religionem, liberum est ex monasterijs eligere quod velit dummodo in eo religiose viuatur; professioque seruetur. Nam Doctorum consensus est, ut tangit Suarez in eod. cap. 8. num. 11. non satisfieri tali voto, si eligatur monasterium in quo nec religiose viuatur, nec professio seruetur. Et ratio est: quia sic non consistit tali voto, quoad ipsius substantiam; siquidem vouere ingressum religionis; idem est ac obligare se Deo ad assumendum statum in quo religiose viuatur. Videri potest Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 45. & 46. Pari ratione is qui vouit aliquas preces fundere, tenetur eligere locum in quo possit id facere cum attentione. Hæc enim est conditio, quæ intus includitur in actu præcandi Deum: adeo ut preces illas fundens sine attentione, non satisfaciatur voto,

ut nec satisficeret Missam audiens sine attentione, si vouisset audire.

Quartum est Votum negatiuum, sequi in eò naturam præcepti negatiui, quod obliget ad semper & pro semper, eo tempore pro quo emissum est; nisi; addita sit aliqua limitatio intentione vouentis. Sicigitur ille qui vouit nunquam bibere vinum; quoties bibit peccat tanquam voti transgressor: qui vero vouit certo tantum tempore non bibere, toties peccat quoties intra idem tempus biberit, nisi detur iusta excusatio. Votum autem affirmatiuum, sic obligare ut perinde peccetur diu differendo illius executionem, ac eam omittendo, prout iam docuimus in præced. num. 232. additis in num. 233. tribus casibus, in quibus talis dilatio excusatur peccato. Vide etiam dicta in hoc ipso cap. num. 286.

294. Quintum est, finem voti non cadere sub votum, ut nec nisi præcepti cadit sub præceptum (nisi forte expresse vouentis intentio fuerit obligare se ad votum ex certo bono sine seruandam) neque enim is qui elemosinam dare vouit eo fine, ut satisficeret pro suis peccatis: vel vouit ieiunium eo fine ut castigaret corpus, censetur violasse votum, si ipsum executioni mandet quidem, non tamen illo ipso fine quo vouit. Ratio est, quia non eo ipso, quod quis aliquo fine motus est ad aliquid vouendum, censendus est vouisse, id ipsum promissum suum exequi ex eodem fine. Quare ad id non obligatur. Ad cuius consequentiæ confirmationem facit: quod interdum detur votum obligatorium, quod non potest impleri eo fine, quo factum est, cum is forte sit malus, ideoque ex eo agi non debeat.

Postremum est: modum actionis non cadere sub votum de ea factum: ut nec sub præceptum de ea datum, nisi is pertineat ad eiusdem substantiam, sicut attentio pertinet ad substantiam orationis: vel nisi vouens directe intendat illum includere in voti obligatione. Ratio est quæ habet Suarez in eodem cap. 8. num. 15. quia votum obligat tantum ad id quod formaliter aut virtute per ipsum promittitur. Modus autem actionis non promittitur per votum, nisi is vel in actione ipsa includatur, vel vouentis intentione, directe adiungatur materiæ tanquam pars. Quare extra hoc de casus, modus actionis quæ vouetur, non cadit sub votum ipsum: ita ut arbitrio vouentis relinquatur secundum eum agere vel non agere, ad voti implementationem. Et ita qui vouit dare elemosinam, etiam si nec ex charitate, nec ex habitu liberalitatis eam det, sed ex vana gloria non censetur voti reus: nec etiam qui vouit ieiunium licet alias intemperate comedat, voto satisficit, si sumat tantum vnam in die refectionem circa meridiem, nec utatur cibis vitatis (quas conditiones ieiunium in sua substantia includit ex Ecclesiæ consuetudine) quia seruat totum quod spectat ad voti substantiam.

CAPVT XXI.

De irratione voti.

S V M M A R I V M.

- 295 Quid sit irritatio voti, & quorum sit potestas irritandi.
 296 Superiores quorum est talis potestas non possunt irritare vota ab inferioribus facta de iis, quorum ipsi habent liberam dispositionem.
 297 Vota quæ irritari possunt, tenent donec irritentur.
 298 De eo quod vota inferiorum intelligenda sint cum conditione, si Superior voluerit, nec renitatur.
 299 Diuersa vis illarum conditionum: si Superior voluerit: & si Superior non renitatur.
 300 Quatenus valeant vota à Religioso facta de sibi prohibitis.
 301 De aliis inferioribus, idem esse dicendum ac de Religioso: & quid de Episcopo.
 302 Irritatio voti facta sine causa ab habente legitimam potestatem, tollit illius obligationem.
 303 Ea consensu potest peccatum veniale in irritante, non tamen in illo qui ea vitur.
 304 Est peccat Superior sine iusta causa irritando votum subditi, in quo antea consensit, valida tamen est irritatio.

- 305 Et ideo subditur non teneatur ad voti sui irritati obseruationem: ne si quidem Superior penitentia ductus, concedat ipsi facultatem illud obseruandi.
- 306 *Votum de licentia Superioris emissum à subdito, potest iterum in iusta causa licite reuocari per eundem Superiorem.*
- 307 *Sententia dicentium vota irritata nunquam reuiscere, non habet locum in votis vxorum & seruorum.*
- 308 *In votis impuberum potest habere locum.*
- 309 *Iremque in votis realibus minorum 25. annis.*
- 310 *Explicatio dubii, an Superiores possint irritare vota subditorum emissi ab eis, antequam essent sub ipsorum potestate.*
- 311 *Qua vota vxoris possit maritus irritare.*
- 312 *Votum vxoris de non excedendo debitum, maritus irritare non potest; perinde ac potest de non reddendo: & quatenus possit irritare illud prius.*
- 313 *Votum continentia ad vxorem factum quatenus maritus irritare possit.*
- 314 *Quatenus vxor possit irritare vota mariti.*
- 315 *Pater irritare potest omnia vota filii emissi ante pubertatis annos.*
- 316 *Quomodo in hac re accipiendi sint pubertatis anni.*
- 317 *Que vota filii emissi post pubertatis annos pater irritare possit.*
- 318 *Votum ante pubertatem à filio emissum quatenus possit post eam irritari à patre.*
- 319 *Quis præter patrem, possit votum impuberis irritare.*
- 320 *Que vota serui possit dominus irritare.*
- 321 *Quantum Superior circa vota sui Religiosi possit, quoad irritationem.*
- 322 *Valet talis irritatio, etiamsi Religiosus per susceptionem episcopatus, postea liberetur ab obedientia, aut etiamsi illud fecisset exequendum, cum liberatus fuerit ab obedientia.*
- 323 *Votum quod Religiosus emisit ante religionis ingressum, Superior ipsius irritare potest, nisi is adhuc sit inuitus.*
- 324 *Qui comprehendantur nomine Prelatorum habentium potestatem irritandi vota subditorum: & quod ea possit extendi ad Prelatos monialium.*

295.

IRRITARE votum nihil est aliud, quam per subtractionem materiae aut libertatis eius qui vouet, illud reddere cassum, seu obligandi vim ei adimere. Vnde irritare alterius votum, non pertinet ad potestatem Ecclesiasticam (& multo minus ad civilem, pro quo faciunt quæ Suarez tradit De religione tract. 6. lib. 6. cap. 2.) sed potius ad potestatem donatiuam, prout expressit Armilla in verbo *Votum* §. 12. satisque significant Caiet. in verbo *Votum* cap. ultimo Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 64. Sotus lib. 7. de iust. & iure quest. 4. art. 1. deduciturque tum ex cap. 30. Numerorum, tum ex cap. Manifestum, & cap. Noluit 13. quest. 5. Cuiusmodi potestas varia est quidem: sed duplex in genere, vna in vouentem, qua huius voluntas ita subordinata est voluntati alterius, vt votum quod emittit, includat in se conditionem, si ipse alter confenserit, aut si non repugnarit. Huius generis sunt potestates patris in filium, tutoris in pupilum, Prælati in religiosum suum: altera vero in materiam voti, qua vouens se alteri subiicitur, quoad illud de quo facit votum, vt in eo voluntas ipsius pendeat ab illius voluntate. Cuius generis sunt potestates mariti in vxorem, & curatoris in minorem 25. annis, quoad bona quorum habent administrationem: itemque eius, cui res quæ vouetur est communis cum eo qui illam vouet, aut quæ debetur ei ex iustitia. Nam tam hi, quam illi alij reuocare possunt tale votum, tanquam factum in suum præiudicium.

Notanda circa irritationem voti spectantam vniuersè.

SECTIO I.

296.

Primum est, ex Caiet. in verbo *Votum* sub finem tertii capituli: vota quidem subditorum facta de iis in quibus sunt subditi, pendere à voluntate Superiorum: nõ tamen facta de iis in quibus non sunt subditi: sed ea esse absolute valida, tanquam facta de eo quod erat in eorum potesta-

te: vt si vxor voueat non petere debitum coniugale: votum est validum etiamsi nollet maritus; cum non est subdita in eo, sed ipsi pat.

Secundum est, quosdam posse irritare votum qui nequeunt in illo dispensare, vel illud commutare: & quosdam nõ posse irritare, etiamsi possint dispensare & commutare: quosdam demum, qui tam dominatiuam quam Ecclesiasticam potestatem in aliquo habeant, posse vota ipsorum tam irritare quam dispensare & commutare.

Tertium est, vota quæ irritari possunt, interim dum non irritantur, valida esse; vt notant cum Palud. in 4. distinct. 38. quest. 4. art. 2. concl. 1. Supplementum Gabrielis ead. distinct. quest. 1. lit. V. in principio, & D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 6. circa finem: ad dentes postquam votum irritatum fuerit, vouentem nec teneri illud seruare, nec debere contra uoluntatem irritantis.

Sed aduersus illud de voti validitate ante irritationem, merito obiicit aliquis: Oritur votum illicitum, esse inualidum. Sed votum quo quis id vouet in quo subiicitur alteri, est illicitum. Ergo & inualidum. Maior patet: quod non licet, vt nec alias de ea disponere inuito domino, in quo furtiatio cernitur. Erta D. Thomas 2. 2. quest. 88. art. 8. in corpore, expresse ait non posse quem per votum se firmiter obligare, in iis quibus alteri subiicitur, sine illius consensu. Quod dictum refert & confirmat Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 64. Cui obiectioni occurrendum est, subditorum vota habere subintellectam conditionem; si suis Superioribus placuerit: vel si illi non renitentur, quemad. D. Thomas ipse habet in eodem art. 8. ad 4.

Cum qua conditione posse absque peccato vota ipsa emitti, est satis perspicuum. Id quod post D. Thomam annotant Syluest. in verbo *Votum* 3. in principio (recte addens sic vouentem peccare, quando non præsumit de Superioris sui consensu: quia vouet quod non potest) & D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 6. in principio. Itaque valida sunt talia vota, quamuis non obligent absolute: sed tunc demum cum exeat conditio subintellecta: puta si Superiori placuerit, aut si Superiori non displicuerit, ex Caiet. in dicto cap. 3. versus Subiectio demum, & Armilla in verbo *Votum* §. 7. Quorum ille admonet ista, si placuerit, aut si non displicuerit, disiunctiue poni: quia quando votum fit de iis quæ prohibita sunt vouenti; debet, vt ipsum validum sit, subintelligi conditio, Si Superiori placuerit quando vero fit de non prohibitis, debet subintelligi conditio, Si Superiori non displicuerit.

Hinc est, quod si Religiosus faciat votum de iis quæ sibi prohibentur: sine generali edicto regulæ, vt peregrinatio, per edictum, de non exeundo extra septa monasterij: siue particulari Superioris prohibitione: vt si quis voueat facere peregrinationem, quam Superior interdicit: subintelligenda sit conditio, Si Superiori placuerit. Sin autem faciat votum de non prohibitis, vt de fundendis aliquibus precibus, subintelligenda sit illa alia conditio, Si Superiori non displicuerit: seu, Si Superior non renitatur: vt ante habitum est ex D. Thom. 2. 2. quest. 88. artic. octauo. Ad quem locum Caiet. columnam eadem doctrinam adhuc habet, & post ipsum Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 67. ac Sotus de iust. & iure lib. 7. quest. 3. artic. 1.

Aduerte autem primo: referre plurimum, vtra conditio dictarum duarum sit subintellecta. Nam subintellecta conditione, Si Superiori placuerit: quamdiu deest, expectaturque Superioris assensus, Religiosus non peccat omittere id quod vouit: ex Caiet. ibidem. Quod & aperta ratio conuincit: quia votum conditionatum nõ obligat ante positam conditionem. Subintellecta vero conditione, Si Superiori non renitatur; quamdiu Superior non renitatur inferiori, is ad voti sui obseruationem obligatur: posita nimirum conditione sub qua emissum est. Hoc etiam habet Caiet. ibid. vt & Syluest. in verbo *Votum* tertio quest. 3. Nauar. in eod. cap. 12. num. 69. & Sotus in cit. art. 1. Vbi post Syluestrum, refutat quod in contrarium Richar. in 4. distinct. 38. art. 4. quest. 1. absolute existimat vota Religiosorum absque licentia Prælati

facta,

facta, non obligare, esseque nulla ipso iure: adductus præcipue auctoritate Canonis Monacho 20. quaestio. 4. cuius verba sunt: Monacho non licet votum vouere sine consensu Abbatis sui; si autem vouerit, frangendum erit. Quem canonem illi retorquent in ipsum. Nam cum dicitur, frangendum est, satis indicatur tale votum non esse ipso iure factum ac nullum: etiam illud emittendo, peccatum forte commissum sit, non subintellecta conditione debita.

300. Aduerte secundo, Religiosum qui de prohibitis, atque adeo sub conditione, Si Superiori placuerit, votum fecit: tenebit bona fide exquirere mature sui Superioris voluntatem: quo consentiente in votum, tenetur illud adimplere, ex Caietan. & Soto, Armilla locis citatis. Non consentiente vero, votum ipsum exinde irritum esse: si quidem is qui voluit pandat Prælato votum suum: si enim solum peccat ab illo licentiam faciendi opus quod vouit, putans bona fide sibi satis esse, nec addat fe de eo votum fecisse: quamuis Prælato tunc licentiam negante ipse excusetur ab executione voti, vt notant Caietan. in verbo *Votum* cap. 3. versus *Subiectio demum* & 2. 2. quaest. 88. artic. 8. colum. 2. ac Nauar. in *Enchir. cap. 12. numero 69.* id tamen non sufficit, vt votum dicatur esse deinceps irritum, secundum eundem, & votum libro 7. De iust. & iure quaestio. 3. artic. 1. versus *At v. ro, ac Armillam in verbo *Votum* §. 7.* Ratio est, quod ad hoc vt votum irritetur, requiratur Superioris voluntas irritandi quam non censetur habere, si nesciat votiuum opus esse, de quo fit petitio.

301. Aduerte tertio quæ hæcenus de subdito Religioso eiusque votis diximus, similiter de quouis alio subdito vouente esse dicendum, ex Caietan. locis citatis: secundum quem, in eorum numero ponitur etiam Episcopus respectu voti de ingredienda religione: quod ab ipso emissum, interpretandum est subintellecta conditione, si Papæ placuerit: id eoque tenetur exquirere an ei placeat. Ratio est, quia Episcopo prohibetur religionis ingressus sine Papæ facultate, vt intelligitur ex cap. Nisi cum pridem De renunciatione: & post D. Thom. 2. 2. qu. 189. art. 7. docent Pallud. in 4. dist. 38. qu. 4. art. 2. concl. 3. Sylu. in verbo *Votum* 3. qu. 1. Sotus li. 10. quaest. 2. art. 4. multiq; alij. Videndus est Suarez De religione tract. 6. lib. 6. c. 1. à num. 7. ad finem. vbi etiam declarat quatenus tale quid locum habere possit in Clericis qui tenentur Ecclesiæ seruire.

302. Aduertendum est postremo: quod dominatium potestatem habens, etiam si pro solo voluntatis suæ arbitrio, & absque vlla alia causa subditi sui votum irritet; nihilominus eum liberet ab obligatione deinceps seruandi quod vouit. Id quod ex Palud. in cit. art. 2. concl. 1. & D. Anton. 2. par. tit. 11. cap. 2. §. 6. sub finem, Nauar. notat. in *Enchir. cap. 12. nu. 63. & 73.* sequiturq; Sotus in prius memorato art. 1. & alij quos refert & sequitur Suarez in memorato lib. 6. cap. 1. num. 9. Ratioque confirmat, quia tunc temporis Superior iure voti vitium in voto facto sub tacita conditione, si ipse consenserit. Nota vero istud procedere quando subditi vota fuerint facta de ijs in quibus vouens subditur irritanti: facta enim de alijs, valent absolute, vt iam supra attingimus: nec per dominatium potestatem irritari possunt. Et ratio est, quia non est necessesse, in ijs in quibus nihil præiudicatur tali potestati, sicut in alijs subintellectam esse conditionem, Si superior voluerit, aut non restiterit.

Dubia de irritatione voti vniuersæ.

SECTIO II.

303. SED DVBITATUR PRIMO. An peccet Superior dum sine causa votum subditi irritat. Atque Palud. & D. Anton. locis ante citatis negant peccare: quibus assentiuntur Supplem. Gabr. in 4. distinct. 38. quaest. 1. littera X, col. 3. Sylu. in verbo *Votum* 4. quaest. 2. dicto 6. Sotus vero in libr. 7. De iust. & iure quaest. 3. art. 1. inquit in hoc culpam saltem venialem committi. Quæ sententia est satis probabilis: quia iure suo quisque vt debet cum ratione: præsertim in re tanti momenti. Pari quoque ratione teneri potest, Religiosum à Prælato suo petentem absq; causa sufficienti, irritationem voti quod emisit, non peccare plusquam venialiter. Nam ipse quoque

Valerij Par. III. Tom. 2.

in eo vititur iure suo. Atq; eam esse communem sententiam Suarez notat in sequenti cap. 7. in 1. d. alias rationes bonas pro ea adferens.

DVBITATUR SECUNDO. An si Superior in votum subditi semel consenserit, possit rursus illud irritare. De quo dicendum est primo: certum esse, quod Superior peccet, si id faciat sine iusta causa, & pro solo voluntatis suæ libito: prout patet ex cap. Manifestum 33. quaest. 5. vbi id asseritur, per illud Numerorum 30. dictum de voto vxoris. Sin autem contradixerit postquam rescitit, maritus scilicet, portabit ipse iniquitatem eius, nempe vxoris. idq; annotant Caiet. in verbo *Votum*, cap. vltimo & 2. 2. quaest. 88. art. 8. itemque Supplem. Gabrielis & Sylu. ac Sotus locis citatis. Quod peccatum mortale esse post Caiet. in eodem art. 8. col. 3. circa medium, habet Nauar. in *Enchir. cap. 12. num. 73.* & ex alijs Suarez in seq. cap. 8. num. 8. Et ratio est, quia in eo cernitur, vt Caietan. loquitur, violatio & dissolutio vinculi ad Deum; in qua est notabilis irreuerentia diuinæ maiestatis. Cui vinculo se quodammodo obligauit, quando votum consummauit. Concedendum nihilominus est, quod hoc non obstant, irritatio ipsa facta sine causa, teneat: ex Caietan. Soto & Nauar. locis citatis & alijs quos Suarez refert & sequitur in eodem cap. 8. numero 4. Ratioque est: quia Superior predictum consensum in votum, non abdicat à se potestatem irritandi illud, si volet. Nec enim dans licentiam subdito, facit eum sui iuris, aut concedit ei operari vel obligare se aliter, quam à se dependenter: ita vt possit datam licentiã reuocare & impedire opus. Et ita vsu receptum esse videmus in licetijs, quæ passim à Superioribus dantur ijs qui sub sunt suo regimini.

Inde autem consequens est, quod subditus interueniente eiusmodi irritatione possit abique peccato non adimplere quod vouerat, quemadmodum iidem affirmant: & Caietan. in dicta columna 3. probat: quia Superior consentiens in votum sui inferioris, ei tantum tribuit potestatem vtendi ad Dei obsequium re ea quam vouet: nec abdicat à se illius dominium: vt neque is qui tribuit suum vas dandum alteri in pignus, priuat se eiusdem vasis dominio: sed tantum in dictum usum concedit. Quem usum dum impedit per suam dominatium potestatem, alter excusatur à præstanda promissione quæ fuerit de eo facta. Procedit autem istud etiam in casu in quo Religiosus de licentia sui Superioris tale votum fecisset ex Soto loco cit. contra Richar. in 1. distinct. 38. artic. 4. quaest. 3. quia eo non obstante, Religiosus manet simpliciter subditus, nec Prælati ipsius orbatur sua auctoritate. Porro si Superior postquam semel votum sine causa irritauit, penitentia ductus, facultatem illius seruandi restituat subdito: is non tenetur denuo seruire, ex Armilla, verbo *Votum*, §. 12. in fine, Rosella *Votum*, 2. §. 6. Sylu. est. *Votum* 4. quaestio. 2. dicto 3. Ratio est: quia votum valide irritatum cum annulletur, non resumit vim obligandi, nisi quis denuo voueat. Pro regula enim habetur, quemadmodum Sylu. loco cit. notat, quod obligatio semel extincta non reuiuiscat, ex lege Cum ex causa, Cod. De remissione pignoris.

Dicendum est secundo de proposita dubitatione; quod Superior votum de ipsius licentia emissum, possit si legitimam habeat causam, licite irritare, prout expressit Sotus libro 7. De iust. & iure quaest. 3. art. 1. recte inquit interdum fieri, vt Superior id ad quod bona de causa facultatem concessit, quodq; ratum habuit, rite recteq; reuocet rebus mutatis. Probatur vero hoc dictum: quia cum in Superiore post datam licentiam, adhuc resideat potestas ita irritandi vota per eam emissã, vt si irritatio fiat de facto, ea valeat, iuxta supradicta: sane adueniente de nouo causa iusta, irritationem (quam de facto tantum, adeoq; cum peccato alias faceret) potest de iure, liciteq; facere. Adde potiori etiam ratione, posse Superiorem causã legitimã interueniente, reuocare facultatem quam subdito ad vouendum concessit, si adhuc res sit integra; necdum subditus ipse votum emisit. Post illud emissum vero, negandum non est, quin si contingat Superiorem qui facultatem vouendi concessit, ad Prælatum Ecclesiasticam euehi, is licite possit ex causa legitima in voto ipso dispensare: eadem profus ratione quã potuisset si facultatem vouendi non dedisset, ex Caiet. in 2. 2. quaest. 88.

M

art. 8.

art. 8. col. 3. sub finem: ubi rationem reddit: quia concessit in sua persona, tanquam Dominus rei promittendæ; & dispensat in persona Dei cuius gerit vices. Unde non est censendus reuocator suæ concessionis, aut inhibitor seruatiæ promissionis, sicut censetur irritando.

307. DVBITATUR TERTIO. An si vota subditorum sint irritata ab habente potestatem non perpetua: illa statim ac cessauerit status subiectionis, reuiuiscant; seu robur vimque obligandi reseruant. v.g. An seruus quando iam fuerit sui iuris, teneatur implere votum à se ipse seruitute emissum, etiam si Dominus illius tunc irritauerit. Ac quamuis Nauarr. in Enchir. capit. 12. num. 66. citans Panormit. Caietano ac Angelo, atque Supplementum Gabriellis in 4. distinct. 38. qu. 1. lit. X. sub initium, ac Sotus lib. 7. de iust. quæstio. 3. art. 1. paulo ante solutionem argumentorum, negent absolute talia reuiuiscere. Attamen pro resolutione huius dubij videtur dicendum: si agamus de votis vxorum & seruorum, illa irritari non posse à marito, aut à Domino, nisi pro eo tempore in quo eis præiudicare censentur. Ita vt cessante iure quod habent in tales personas, & ad voti executionem teneantur: quia in tantum, non plus, potest quis alienum votum irritare, in quantum ius suum se in eum extendit. Sicq; sentit Palud. in 4. distinct. 38. quæst. 4. art. 2. concl. 4. & 5. ac idem ex eodem & ex Innocentio in cap. Scripturæ, De voto, ac ex Rosella Votum 2. numer. 7. Syluester refert in verbo Votum 4. qu. 2. dicto 3.

308. Si vero agamus de votis quæ filij impuberes emittunt; videtur omnino admittendum, quod ubi semel à Superiore, puta à patre, irritata sunt, nunquam amplius reuiuiscant restituentur. Talis enim irritatio non tam fit ratione præiudicij, quod votum adfert Superiori, quam quia intra annu 14. masculi, & intra 12. feminae, non putantur sufficienti polere iudicio ad absolute & independentem obligandum se votis: ideoq; facta ab illis censentur obligare tantum sub conditione, si Superior, cuius regimini subsunt, consenserit. Quæ consensus, quia irritatio omnino excludit, consequenter tollit omnino obligationem, quæ non nisi illa posita vim habet. Sic igitur quoad impuberes, recipienda est sententia Nauarri, vt & aliorum, qui absolute negat vota impuberum irritata reuiuiscere.

Nulla autem apparet ratio dubitandi quin vota vxorum, vel seruorum, vel personalia filiorum & familias, quæ emisissent exequenda illo tempore, quo fuerint sui iuris, nequeant mariti vel Domini vel patres familias irritare. Quia in re omnes consentire notat Nauarr. in Enchirid. cap. 12. nu. 66. Quamquam quod Sotus lib. 7. de iust. & iure quæst. 3. art. 1. ante solutionem argumentorum docet in contrarium, ad hanc potestatem quoad vota quæ filij impuberes emisissent sub prædicta forma: seu animo exequendi ea postquam ipsi fuerint sui iuris. Nam patrum potestas in filios impuberes ea est, vt cum voluntas horum sit simpliciter illorum arbitrio alligata (vt Sotus ipse loquitur) illi possint absolute, & non tantum ratione præiudicij, vota eorumdem filiorum irritare: adco vt taliter irritata nullatenus deinceps obligent, nisi denuo legitime fiant.

309. Quod idem videtur regulariter dicendum de votis realibus, quæ puberes sed minores 25. annis emisissent exquæda eo tempore quo haberint suarum rerum administrationem. Nam hæc possunt à talium patribus, & curatoribus irritari: siquidem horum quæ potestas irritandi non respicit ipsorum præiudicium: sed in ipsidem minoribus defectum iudicij pleni, & sufficientis ad distrahendum alienandumve res suas. Ita docet Sotus sub finem citati art. 1. ad 2. argumentum & in seq. art. 2. circa medium: & ante eum Syluester in verbo Votum 4. quæstio. 2. dicto 2. Cui doctrinæ contradicit quidem Nauarr. in cit. numer. 66. sed satis bona est ratio qua nititur. Dixi autem regulariter, propter vota filij familias, facta de peculio castrensi vel quasi castrensi, in quibus alia est ratio propter eorum materiam, quæ non est subiecta alterius, quam vouentis potestati.

310. DVBITATUR QUARTO. An possint Superiores irritare vota subditorum emissã ab eis, antequam essent sub ipso- rum potestate. Et quidem Richard. in 4. dist. 38. art. 4. qu. 1. agens de votis quæ vxores antequam nubent emisissent, & de votis quæ Religiosi fecerunt ante professionem, af-

firmat posse: quod Rosella sequitur in verbo Votum 2. § 7. & 14. Atq; generaliter, tam quoad ceteros subditos, quam quoad prædictos, affueat Sylu. in verbo Votum 4. quæst. 2. in principio. Quorum sententiæ suffragatur: tum ratio, quia per mutationem status in matrimonio, sic mutata est materia voti, vt coniux ipsum seruare nequeat, renuente altero coniuge; cui in iure quod possidet legitime, præiudicaret. Tum etiam D. Augustinus relatus in cap. Noli 33. quæst. 5. agens de votis vxoris ait: Si adhuc innuptæ concesserat pater vota persolvere, si antequam persoluerit nupserit, & viro eius hoc cognitum non placuerit, non persoluat, & hoc omnino sine peccato. Quæ verba tam sunt aperta vt in eam sententiam tuto ire liceat: suis tamen limitationibus restrictam. Nempe vt intelligatur de ijs votis, in quibus irritantes, superioritates habent, iuxta tradita initio huius capituli. Quod etiam in loco citato Syluester satis indicauit. Deinde vt, iuxta dicta in explicatione præcedentis dubij, sic accipiat talis irritatio; vt si agatur de votis seruorum & vxorum, ea solum proficit, dum non fuerint sui iuris. Si vero agatur de votis etiam personalibus impuberum, aut de realibus, puberum quidem, sed minorum 25. annis, irritatio eorum facta à patribus vel tutoribus aut curatoribus, valeat absolute & in omne tempus. Si de iure agatur de votis Religiosorum, irritatio illorum per Prælatos sortiatur effectum, iuxta ea quæ in fine huius capituli de illis dicenda sunt in particulari.

De mariti potestate irritandi vxoris vota.

SECTIO III.

DE votis singulorum subditorum, quoad irritationem, sunt particularia dubia, quæ præcedentibus adiungere oportet.

DVBITATUR ERGO QVINTO. An maritus omnia vxoris vota possit irritare, Ad quod Sotus lib. 7. de iustitia & iure, quæst. 3. art. 1. paulo post medium, nonnulliq; alij quorum meminit Leon. Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 40. num. 83. affirmatiuè respondent. Sed oppositum verius esse Suarez ostendit, De religione tract. 6. lib. 6. cap. 4. & satis indicat Palud. in 4. distinct. 38. quæstio. 4. art. 2. conclus. 5. dum vult maritum posse votum vxoris irritare tantummodo, prout per illud læditur ipsi ipsius. Idem expresse docet in Enchir. Nauar. ca. 12. n. 65. in fine. cum ait, non posse maritum vxoris vota irritare, nisi ea quæ sibi præiudicant. Itemque Caiet. in verbo Votum ca. 3. sub finem, cum ait absolute validum esse votum vxoris de non petendo coniugali debito; quia in eo, non subdita, sed par est marito. Idem iudicandum similiter est de alijs votis, in quibus nullum, mariti cernitur præiudicium, eo quod fiant de illis; quorum respectu vxor est sui iuris, nec ei subdita: vt de actionibus positis in præcepto: de mandandis executioni tempore viduitatis, si ea euenerit: aut exequendis quidem tempore matrimonij, sed quæ non sint contra mariti ius. De talibus enim emissã vota (vt iam ante ex ipso Caiet. admisiimus) absolute, & independentem à marito, valent: proindeq; ab eo irritari non possunt.

Ad quod confirmandu induci potest textus in cap. Quidam, & in cap. Placet. De cõuersione coniugatorum: præsertim supposito, quod ibi agatur de irritatione voti, facta à coniuge, prout ipse quoq; Sotus in eod. art. 1. paulo ante solutionem argumentorum, concedit: vt & Supplementum Gabriellis in 4. dist. 38. quæst. 1. lit. X. circa initium & Caiet. 2. quæst. o. 88. art. 8. col. ante penult. Et certe idem tanquam antedictis consentaneum sequendu nobis est. Et maxime cum non debeat vxor censeri esse ordinarie ea iudicij tenuitate, vt in omnibus à marito dirigi debeat, perinde ac impubes à parente: alioqui enim omnium feminarum vota, etiam maiorum 25. annis, essent irritabilia; quod nemo dixerit.

Constitutum sit ergo, maritum vxoris vota irritare posse, non omnia: sed aliqua tantum: nimirum ea quæ præiudicant sibi in vsu matrimonij, educatione liberorum, & gubernatione familie. Non enim est alia subiectio vxoris ad virum, quam quæ nascitur ex vinculo matrimonij, per quod vir est caput mulieris, prout dicitur ad Ephes. capite 5. vers. 23. Sed ex vi talis vinculi, sequitur tantum subiectio necessaria ad matrimoniale statum, seu ad matrimonij vsu, edu-

cationem

carionem liberorum & familiae gubernationem. Ergo maritus ea tantum uxoris voto irritare potest, quae illi in talibus praedictant. Unde inferre licet, quod si vxor vouerit non peccare mortaliter, aut abstinere ab hoc vel ab illo peccato veniali, maritus non possit ipsius talia vota irritare, prout notauit Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 61. Idem quoque asserens de voto ieiunandi ab ea emisso: sed negandum non est, quin si casus contingat in quo tale votum praedictet marito, is illud quatenus tale fuerit, irritare possit.

312. Licet etiam inde inferre, maritum non posse irritare votum quod vxor emisit de non exigendo coniugale debitum, id est, de non compellendo eundem maritum ad illud reddendum. Nam in eo non praedictat ipsi, cui non subiicitur ea ex parte, sed sui iuris est: & ideo potest sine facultate ipsius, se taliter obligare, quemadmodum notat Nauar. in preced. numero 60. & patet ex cap. Quidam, & cap. Placet supra memoratis. Secus vero dicendum est de voto non reddendi debitum, emisso ab vxore: quia tale cedit in praedictum mariti, ut satis patet. Imo & de voto non petendi debitum ab vxore emisso, quando matrimonium inde ipsi marito reddit onerosum, in eo, quod compellatur semper petere debitum: aut quod praereuerentia plerumque petere non audeat, quemadmodum notat Sylu. in verbo Matrimonium 7. quaest. 5. dicto 4. & Nauar. in cit. num. 60. Verum est tamen, quod si vxor votum de non petendo debitum faceret non causa sui, sed tantum mariti ad ei complacendum, ipsum non possit ab eodem marito irritari: quia in eius commodum, & non in praedictum emitteretur. Hoc insinuauit Nauar. cum in eodem nu. 60. dixit, votum vxoris de non exigendo & non petendo coniugale debitum, valere quatenus ei soli praedictum facit. Idemque satis expresse docet Sylu. in verbo Votum 5. quaest. 2. numer. 5. circa medium.

313. HIC QUAE RI POTEST, AN SI VXOR FACIAT VOTUM continentiae de consensu mariti, postquam matrimonium iam est ab ipsis consummatum, maritus ipse possit illud irritare; quatenus praedictum sibi adfert. De qua re illud certum est, quod si absque legitima causa id faciat, peccet grauiter, iuxta autedicta dub. 2. An vero irritatio totaliter facta valeat, in controuersia versatur. Nam Panorm. ad capit. Charissimus, De conuers. coniug. cuius meminerunt Rosella in verbo Votum 3. §. 2. & Sylu. in memorata quaest. 2. circa finem, affirmat valere: cui consentit Sorus lib. 7. quaest. 3. art. 1. pag. 4. inquit maritum posse omnia vxoris vota reuocare. Et vero Sylu. in eadem quaest. 2. ex sententia D. Thomae & Ioannis de Neapoli, absolute negat valere; quod Nauar. sequitur in citato cap. 12. n. 61. & sententiam tutiorem esse notat Rosella in citato §. sub finem: addens & esse communioem; eandemque expresse habet Gratianus in cap. Manifestum 33. quaestio. 5. Procedit vero siue vir eam licentia dederit in secrete, siue in facie Ecclesiae, seu coram Praelato, ut vult Sylu. ibid. Illud interea concedens, sicut & Rosella, quod si vir non consensit voto, sed solum ad tempus dissimulauit, vxor viro contradicente eidem voto, prout ipse praedictat, tenetur obedire. Adde quod Paludanus attingit in 4. distinct. 38. quaestio. 2. art. 2. concl. prima: quod si vir facultatem quam dedit vxori vouendi continentiam, reuocet antequam ea votum emittat, ipsam non posse deinceps vouere, nisi renouata eiusmodi facultate.

314. QUAE RI ADHUC HIC POTEST, AN VXOR QUOQUE possit mariti vota irritare. Respondendum est autem affirmatiue, quoad vota in quibus eiusdem vxoris praedictum cernitur, ea ex parte qua ei praedictant; ut recte annotant Sylu. in verbo Votum 5. quaest. 1. & Nauar. in Enchir. capit. 12. num. 65. Pro quo Suarez in citato cap. 4. à num. 8. pluribus authoribus citatis, rationem adfert: quod aliqua vota viri possint esse in praedictum vxoris; quae iniqua erunt, & etiam inualida (ut scilicet Deo minime accepta, tanquam facta de iis quae praedictant tertio) nisi includat conditionem: si vxor consenserit, vel non repugnarit. Sic autem illa pendere ab vxore, idem est ac ab ea irritari posse. Eiusmodi autem sunt vota realia, quae maritus implere non potest, nisi dissipando, alienando vel aliquid de bonis vxoris: & personalia quae vir nequit implere, nisi priuando vxorem vlti corporis sui, aut adiutorio illi ad vitam necessario: ut fieri

potest per longam peregrinationem. Atque hinc, cum vxor & vir quoad debitum coniugale attinet, pares sint iure: ut deducitur ex D. Paulo in priore ad Corinth. cap. 7. in initio, & ex cap. Gaudemus, De diuortijs, fit ut si maritus voueat debitum non reddere, possit ab vxore tale votum irritari. Quod idem dicendum est, si is votum emitteret de non petendo debitum, quatenus id similiter fuerit eidem vxori, ut sic dicam, praedictabile & onerosum, prout tangunt Nauar. in citato cap. 12. num. 61. & Sotus in cit. pag. 4. versus finem. Caeterum si vterque pari consensu vouerit continentiam, neuter potest alterius votum irritare, ex D. August. Epistol. 199. quod refertur 33. quaest. 5. cap. Quod Deo. Et ratio est, quia tunc iure suo irritandi vterque cessit: cum neuter sine sacraligio possit, siue reddere siue petere debitum coniugale. Late de hac re Thomas Sanchez lib. 9. De matrimonio, disput. 39. & quatuor sequentibus.

De potestate patris irritandi vota.

SECTIO IV.

SEXTO PRINCIPALITER DVBITATUR, Quo pacto intelligendum sit, patrem posse filij vota irritare. Ad quod respondetur duabus propositionibus.

315. Prior est. Omnia vota filij siue realia siue personalia, potest a patre irritari, si idem filius illa emisit ante pubertatis annos (qui sunt decimus quartus in masculis, & duodecimus in foeminis: Instituti Quibus modis tutela finitur; & Cod. Quando tutores vel curatores esse desinant, lege vltima.) Haec est D. Thomae 2.2. quaest. 88. art. 9. colligiturque ex capite Puella, 20. quaest. 1. Ratio vero est, quam habet Suarez in memorato lib. 6. cap. 6. numero 2. quia filius iure naturae ita est sub potestate patris, ut ante usum rationis, voluntate patris regi debeat, ac si ea esset suammet voluntas. Et adeptus usum rationis, licet possit libere operari, quia tamen illam habet valde imbecillam ac tenuem, consentaneum est rationi, ut per aliquod tempus pendeat à voluntate patris; saltem quoad firmitatem obligationis, quae se ad aliquid adstrinxerit, ita ut non sit firma omnino, donec pater illam approbet: & maxime in negotio grauissimo, quale est obligationis ad Deum, quae per votum contrahitur. Quia igitur conditio impuberis vouentis, est ut pendeat à patris potestate cuiuscunque materiae respectu: fit ut in omni voto ipsius includatur conditio; nisi pater repugnarit: ideoque & locum habeat irritatio.

Aduerte autem nos supponere, impuberes vota emittentes, tales esse qui (iuxta superius dicta) eo rationis vsu polleant, ut valide vouere possint: alioqui enim superflua esset irritatio: cum vota hoc ipso quod irritantur, valida esse supponantur: adeo ut merito ab omnibus, ut habet ibidem Suarez numero 5. reprehendatur sententia Hugonis, sententis quod si puer infra annos pubertatis vouerit aptus ad perfecte deliberandum, votum ipsius non sit irritabile.

316. Quo vsque autem censeatur quis infra pubertatis annos manere ad hoc, ut vota eius per patrem ipsius irritari possint, prout iura statuunt, 20. quaestio. 2. cap. 1. Nauar. quidem in citato numero 65. & sequenti 68. ac 70. in principio, innuit non esse semper censendum impuberem: seu adhuc infra pubertatis annos manere mascululum, qui intra 14. & foeminam quae intra 12. annum, adhuc sit: quoniam impuberes iudicantur tantum illi, qui adhuc sunt in ea aetate in qua nondum apti sunt ad matrimonium. Constat autem aliquos (malitia suppleta aetate) aptos esse ad matrimonium ante illam aetatem. Qua de re Caietan. secunda secunda quaestio. 88. art. nono. Sotus in quartum distinct. 35. quaest. vnic. art. 5. Couarr. in epitome quarti Decret. par. 2. cap. 5. num. 2. & 3. Verum aperta est Diui Thomae doctrina in cit. art. 9. absolute, & sine restrictione asserentis votum eius qui rationis vsu iam attingit obligare quidem, sed ita ut possit irritari per parentes, quorum cura subiectus adhuc manet. Quod est irritari posse à masculo emissum ante 14. annum, & à foemina ante 12. neque par ratio est de matrimonio & de voto: quia annus pubertatis ad matrimonium requiritur, ut recte loco cit. Couarr. declarat, tanquam index aptitudinis ad il-

lud: quæ aptitudo, vt prædiximus, potest annum illum præuenire. Ad votum irritabile vero, talis annus requiritur, tanquam index subiectionis, quæ in puero perseverat donec attigerit annum 14. & in puella donec 12. Eandem D. Thomæ doctrinam expresse tradunt Rosella in verbo Votum 2. §. 3. & Sotus lib. 1. primo, De iustitia & iure quæst. 3. art. 2. Ex cuius modo loquendi haberi videtur, impuberem esse iudicandum, mascululum quidem qui 14. sceminam vero, quæ 12. nondum impluit annum. Quod satis aperte expressit Syluester in verbo Impubes: in quibus, Impubes dicitur mascululus donec cõpleuerit 14. annum, scemina vero duodecimum & apertius Palud. in 4. distinct. 38. quæst. 4. art. 2. concl. 7. in quibus, congruenter glosse, ad cap. Firma, 20. quæstio prima, quod non sufficiat attingere, sed oporteat esse in fine 12. vel 14. anni ætatis.

317.

Posterior propositio est. Quod si filius postquam iam est pubes; hoc est, si masculus, postquam excessit decimum, quartum annum & scemina duodecimum, vota aliqua personalia emittat, vt ingrediendi religionem, vel ieiunandi certo die, pater nequeat illa irritare; sed filius ipse, etiam illo reclamante, teneatur ea implere. Hæc habetur ex cap. Puella, 20. quæstio 2. & traditur à D. Thom. secunda secunda quæstio. 88. artic. 9. in fine corporis, & à D. Antonino 2. parte titul. 11. cap. 2. §. 6. dist. 3. Rosella Votum 2. §. 5. Syluestro Votum 3. quæstio 6. Soto in citato artic. 2. & ab alijs communiter. Ratio vero est, præter ceteros, quas adfert Suarez in prius memorato lib. 6. cap. 5. quod de iure naturali ad absolutum valorem voti, requiritur solummodo sufficiens discretio rationis, & materia obligationis capax, sine præiudicio alterius. At in filiofamilias pubere, est plena discretio: prout ius canonicum non temere præsumit. Ergo filiusfamilias potest votum facere firmum & validum, si materia sit honesta; etiam si pater non consentiat: dummodo ei nihil præiudicet. Exemplum est: si voueat moderatam orationem, vel abstinentiam, aliudve quod nihil impediatur obsequium patri pro ratione status sui debitum in administratione rei familiaris, vel gubernatione familiae. Quod si aliquod tale votum (personale inquam filijfamilias) factum fuerit in præiudicium patris potestatis, id est, quod impediatur expeditum domum seu familiae paternæ regimen: vel nimium subtrahat eundem filium ab obedientia & cura patris, hunc posse illud irritare, communis sententia est, vt Suarez habet in illo cap. 5. num. 9. multis in eam citatis. Et ratio est, quia cum tale votum ex parte materis illicitum sit (vt pote quo læditur ius paternum) nisi includat conditionem, Si pater consenserit; aut saltem, Si non repugnarit: censendum est inualidum, tanquam iniuriosum alteri, & ideo minime acceptum Deo, si illa excludatur. Includit autem facit votum irritabile per patrem, qui nolendo consentire, aut contradicendo, suspendit eiusmodi conditionem: & per consequens, votum sub ea factum.

Quod attinet ad vota realia puberis: tenendum est, quod filius etiam si pubes, sed sub patria potestate adhuc constitutus, vota realia emittat, pater possit ea irritare. Hoc habent, præter ceteros, Nauarr. in Enchir. capite 12. numero 70. & Sotus in citato artic. 2. paulo post medium, ac Syluest. in verbo Votum 4. quæst. 2. Ratio vero est: quia minor non habet liberam suorum bonorum administrationem; sed pater quamdiu ille manet sub eius potestate. Modos quibus à tali potestate filius liberatur tangemus in libr. 20. num. 23. eisdemque persequitur Lud. Molina De iustitia & iure, tomo 1. tract. 2. disput. 229. Iam istud de votis realibus filiorumfamilias, intelligendum est de ijs quæ principaliter sunt realia; quia cum votum fuerit principaliter personale, & accessorie tantum reale, non poterit à patre irritari: vt si filius pubes, quamquam minor 25. annis, professionem religionis faciat, non potest pater impedire quin bona illius cum persona ad monasterium perueniant; vt probari potest ex cap. In presentia, De probationibus: traduntque D. Ius Anton. in citato §. 6. dicto 2. Syluest. in citata quæstione 2. dicto 2. & Nauarr. in memorato numero 70. in fine, & in numero 65. Intelligendum est præterea dummodo vota ipsa realia non fiant à filio de peculio suo castrensi aut quasi castrensi: quia ratione huius generis bonorum, filius est sui iuris; & ideo pater nequit vota de illis facta irritare, prout annotant D. Anton.

in eodem loco, dicto 3. & Syluest. in verbo Votum 3. quæst. sexta.

QVÆRI AVTEM PRIMO POTEST hoc loco, An si pater vota personalia filij impuberis, dū adhuc est impubes, non irritauerit: postquam iam pubertatis annos non excessit, illa irritare. Ad quod Sotus lib. 7. c. iust. & iure qu. 3. art. 2. dub. vlt. negatiue respondet; & negationem à simili confirmat: Quia si Dominus votum serui, dum in illius potestate erat, non irritauit, postquam is est libertatem consecutus, non potest irritare. Caiet. vero 2. 2. quæst. 189. artic. 5. & Nauarr. in Enchir. cap. 11. nu. 71. & communiter recentiores, vt alijs citatis in no. at Suarez in memorato cap. 6. nu. 8. respondent affirmatiue, & in eius: quia nulla facta est mutatio in voto per hoc, quod filius egrediatur limites pubertatis; vnde ipsum adhuc manet cum conditione implicita, quam ab ipso habuit: nempe, nisi pater contradixerit. Cum enim, vt supponimus, nulla facta sit accessio, qua ipsum in nouaretur: existimandum est non esse, sicut ab initio, esse conditionatum: ideoque perinde irritabile esse. Neque par est ratio de seruo, quia in votis filij, irritatio patri conceditur ob defectum in eodem filio, perfecti iudicij. In votis vero serui, Domino facultas irritandi datur, propter præiudicium quod ei ex talibus votis irrogatur. Indeque est, quod, vt infra dicitur, Dominus vota serui, quæ in ipsius præiudicium non vergunt, irritare nequeat. Vnde quia nulla vota serui, quando is iam liber est, præiudicant Domino; in quorum casu prior in illum potestas, fit vt idem Dominus nullum eorundem votorum possit irritare.

Quamquam tamen ex Caiet. & Nauarr. dictum istud de votis filiorum, sic limitandum est; vt non censeatur procedere, quando vota fuerint approbata legitimo tempore; siue, quod idem est, ab ipsis filijs iam puberibus; quoniam talis approbatio votum adit vinculi, in quo non dependet filius à patre. Sed aduerte ad hanc approbationem non sufficere, quod filij iam puberes credant vota, quæ adhuc impuberes emisissent, esse valida, ideo intentionem habeant illa adimplendi: sed oportet vt nouo actu voluntatis, denuo superinducatur obligatio. Quod Nauarr. in fine citati num. 71. expressit, & clarius Suarez in eodem cap. 6. num. 12. inquit. Si inchoata iam pubertate aliquis ratum habeat votum, quod in pueritia fecit, iam illud emittit; & ita votum imperfectum transit in perfectum, & quod erat conditionale, incipit esse absolutum, ac tam firmum, quam si tunc primum fieret, nec vllum antea votum præcessisset. Adde ex eodem in seq. num. 15. non posse amplius à patre irritari votum impuberis, quando illud sciens, vult ipsum ratum confirmatumque manere: si in ea voluntate perseueret vsque ad annos pubertatis filij. Ratio est: quia pater in eo, iam vsus est potestate sua quantum potuit: ita vt plene impleta censeatur conditio illa inclusa in voto impuberis. Si pater ratum habeat, aut nisi pater contradixerit: adeo vt tale negotium transferat quasi in rem iudicatam.

QVÆRI POTEST SECUNDO, An præter patrem alij filij, qui eorundem impuberum, aut minorum 25. annis, vota possint irritare. Ad quod respondetur, nullos esse patre viuente: qui cum solus sit caput totius familiae, & habeat plenam rerum administrationem, & personalem gubernationem: voluntas filiorum impuberum in ipsis, non alterius posita est potestate. Deficiente vero patre, mater id potest, itemque tutor respectu pupilli, & quoad vota realia curator, respectu minoris, ex Palud. in 4. distinct. 38. quæstio. 4. artic. 2. concl. 8. D. Anton. 2. part. titul. 11. cap. 2. §. 6. Syluestro in verbo Votum 4. quæst. 2. Soto de iust. & iure lib. 7. quæstio. 3. art. 2. Idque sequuntur recentiores, quorum meminit Suarez adhuc ibidem num. 19. satisque probatur ex cap. Puella, 20. quæstio. 2. Difficultas tamen est, An hoc quod de matre dicimus, sit de quavis matre intelligendum; an vero de ea tantum quæ fuerit tutrix filiorum. Nauarr. enim in Enchir. cap. 12. num. 64. & Syluest. in cit. quæst. 2. insinuant, intelligendum esse tantum de matre quæ filij tutrix sit: quod expresse docent Palud. & D. Antoninus locis citatis. Idem vero Nauarr. in sequent. numero 65. absolute intelligendum esse de matre, satis indicat cum ait, matrem quæ deficiente patre, eidem succedit, posse irritare vota filiorum impuberum. Indicat etiam Sotus in eodem artic. 2. circa medium,

dium, inquit: utrumque votum, personale inquam & reale, posse à parentibus vel tutoribus irritari. Imo & textus in memorato cap. Puella, cum hanc potestatem irritandi tribuit absolute parentibus & tutoribus. Parentum enim nomine, matrem quoque comprehendit certum est.

Ceterum videtur dicendum, quod si deficiente patre nulli sint filiorum tutores vel curatores, mater ipsorum etiam si tutrix non sit, possit ad instar patris, cuius etiam filiorum succedit, omnia vota eorum irritare. Si vero extent tutores aut curatores qui patris gerant vices: illorum potius sit quam matris, quæ tutrix non est, impuberum personalia, aut minorum 25. annis, realia vota irritare. Certum est enim ex cit. capit. Puella, eos quoque ad æquari patribus: utpote qui in eorum locum succedunt, iuxta illud ad Gal. 4. Quanto tempore hæres paruulus est, &c. sub tutoribus & actoribus est, vsque ad tempus præfinitum à patre. Id quod de matribus non tutricibus dubitant, immo & negant nobiles authores, ut Palud. & D. Ant. prout ante annotauimus.

QVÆRI POTEST TERTIO, An sicut pater vota filij omnia ante pubertatem irritare potest pubertate inchoata, si non fuerint confirmata; possit etiam tutor. Cui Suarez in sæpe memorato cap. sexto num. 24. satisfacit, negando posse: quia eo solo quod pupillus sit pubes, tutor transit in curatorem: cui non persona pupilli, sed tantum bona eius committuntur. Pater vero semper manet pater, nec mutat conditionem paternæ potestatis: ratione cuius votum à filio in pupillari ætate factum inclusam habuit conditionem; si patri placuerit, aut si pater non contradixerit: unde fuit irritabile.

De potestate domini irritandi vota serui: & de potestate Superioris irritandi vota Religiosi sui.

SECTIO V.

320. DVBITATUR SEPTIMO, PRINCIPALITER: Quomodo intelligi debeat quod Dominus possit seruorum vota irritare. Ad quod respondebimus paucis (seruorum enim de quibus in hac materia sermo est, nempe mancipiorum, non est apud nos vsus) Dominis esse tributam irritandi potestatem, quoad ea vota seruorum, quæ vergunt in suum præiudicium. In quo omnes conuenienter notat Nauarr. in citato cap. 12. num. 65. Ratio vero est quia vota facta cum alterius præiudicio, tanquam de alieno exhibita, non placent Deo. Quando igitur materia voti quod seruus emittit, talis est quæ possit Domino præiudicium parere, debet votum ut licitum sit ac validum, includere conditionem, Si Dominus consenserit, aut saltem non contradixerit. Unde relinquatur tale votum irritum fieri, si Dominus non consentiat vel contradicat. Atque hinc fit, ut Dominus possit irritare serui votum quod emittit de religione intranda, aut de peregrinatione facienda, & ita de alijs per quæ subtrahitur à Domini obsequio: itemque de realibus, cum quidquid seruus habet sit Domini. Secus autem putandum est de voto continentia, & de quibusdam orationibus dicendis, alijsque id genus quæ Domino non præiudicant. Videri potest Suarez de religione tractat. 6. libr. 6. capit. 3. Et addi quod cum Dominus potestate irritandi, utatur solum ratione sui præiudicij: si seruus libertatem aliquando consecutus fuerit, teneatur prout iam antea attigimus, adimplere vota à Domino irritata, nisi interueniat aliunde legitimum impedimentum.

321. DVBITATUR OCTAVO PRINCIPALITER, De potestate Superiorum circa Religiosorum vota, qualis quantaque sit quoad irritationem. Ad quod respondetur, prout communiter recentiores respondere annotat Suarez in sequenti cap. 7. numer. 7. talem ac tantam esse Prælatorum potestatem hac in parte; ut omnia omnino vota quæ Religiosi sui emiserint, regulariter possint irritare: quoniam Religiosus iam non est suus, sed Dei; cuius vicem Prælati ipsius gerit: ita ut velle & nolle non habeat, sed ex illius quem vice Dei, iuxta caput suum posuit; & cuius imperio se subiecit, voluntate dependeat: prout dicitur in cap. Si religiosus De electione in 6. Ex qua dependentia, prout est ex voto paupertatis, prouenit ut Prælati vota omnia realia sui Religiosi ir-

ritare possit, eo quod Religiosus ob tale votum nihil potest habere proprium: nec vlla re uti, de eave disponere sine licentia Prælati sui. Unde consequens est, quodcunque votum reale ipsius, ut licitum sit & validum, debere includere conditionem, Si Prælati consenserit: atque adeo irritari posse à Prælato. Idem dicendum esse de votis personalibus, consequens est ex voto obedientia; per quod Religiosus à suo Prælato pendet in omnibus suis actionibus. Quod D. Thomas 2. 2. quæstio. 88. art. 8. ad 3. ex eo probat: quod Prælati in quolibet tempore possit occupare subditum in aliquo opere consentaneo regulæ suæ. Unde quia omnis actio requirit tempus: nullumque est quin Prælati occupare possit in eo suum subditum: sane hic nullum facere potest votum firmum de vlla sua actione, nisi includendo conditionem, Si Prælati consenserit, aut non contradixerit. Quod est (ut patet ex antedictis) tale votum irritari posse ab ipso Prælato.

Aduerte autem id procedere, quantumcunque Religiosus voueat ea ad quæ alius tenetur: ut non peccare mortaliter, non dicere verbum otiosum: ita ut possint quoque talia vota ei relaxari à Prælati, quemadmodum docet Sotus in libro 7. de iust. quæstio. 3. art. 1. pag. 2. versus finem: satisfique iudicat Syluest. in verbo Votum 4. quæst. 2. dicto 5. cum vult eandem rationem esse Religiosi in hac re ac impuberis; quia ille sicut hic, non habet velle, id est, pendet totus ex aliena voluntate (ob votum nimirum obedientia nancupatum in religione) & clarius Nauarr. in Enchir. capit. 12. num. 69. Ratio quam Sotus adfert est, quod Prælati quoad ea quæ sponte fiunt, sit suo modo Dominus voluntatum, interuentu voti obedientia religiose, sibi subditarum, adeo ut nouam illam obligationem quam subditus per votum sibi imposuit, possit ab eo auferre. Est autem additum in responsione regulariter: quia negari non potest, quin sicut nequit Prælati tria religionis substantialia vota subditi sui irritare; ita nec votum le arctiori religione ingredienda, si forte illud emisit: hoc enim voti genus superat Prælati auctoritatem. Id quod præter Caiet. & Sotum locis citatis admittit D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 9. col. 2. ac suffragatur textus in cap. Licet, De regul. 1. b.

Responsi ad nonnulla quæstia.

322. Hæc possunt quæri nonnulla. Primum, an si Prælati irritet votum aliquod Religiosi sui; qui deinde in Episcopum assumitur, irritatio vim suam retineat, nec vlla talis voti obligatio maneat: non obstante quod vouens deserit esse sub potestate Prælati à quo irritatio ipsa facta est. Respondetur autem affirmatiue: quia potuit Prælati absolute, & in omne tempus votum irritare: quandoquidem potestas ipsius in ea re, non nititur præiudicio quod per votum ei irrogetur: sed alio fundamento nempe quod iuxta antedicta Religiosus (cum habeat voluntatem suam obligatam alterius arbitrio) careat perfecta libertate vouendi. Ex qua carentia, sicut ex carentia perfecti iudicij in puero, sufficiens in Prælati respectu sui Religiosi, inest potestas ad faciendâ absolute, voti irritationem. Illud Syluester expressit in verbo Votum 4. quæstio. 2. dicto 1. Cui quoque ibidem placet, quod etiam si Religiosus votum emisisset exequendum postquam fuerit extra Prælati obedientiam, adhuc Prælati ipse possit illud absolute etiam, & in omne tempus irritare, perinde ac antea num. 308. dictum est, quoad patrem respectu votorum, quæ filius emisit in tempus, quo sui iuris fuerit.

323. Alterum est, An possit Prælati irritare vota Religiosi quæ ante religionis ingressum emisit. Ad quod ex glossa ad cap. Noluit, 33. quæst. 5. & Richardo in 4. dist. 38. art. 4. qu. 1. & Syluestro in verbo Votum 4. quæst. 2. in principio: respondendum est affirmatiue; quia Religiosus plus est sub potestate Prælati, quam vxor sub potestate viri. Sed vir potest irritare votum quod illa emisit antequam nuberet, ex præcitato cap. Noluit. Si tamen talis Religiosus in Episcopum postea assummeretur, eiusmodi vota reuiuiscerent, non obstante Prælati irritatione: quoniam ea non esset facta ratione defectus libertatis vouendi, cum vouens fuerit sui iuris dum illa emitteret; sed ratione præiudicij & incommodi quod superior sentiret in eo quod non haberet subditi voluntatem, omnino

expeditam ab omni impedimento exequendi quævis sua iussa, prout ex obedientia tenetur.

Aduerte quia Nouitij sunt adhuc sui iuris, necdum in potestate Prælati; ab hoc vota illorum non posse irritari: posse autem eadem interea suspendi, cum personalia fuerint, si forent impedimento probationi nouitatus; quia votum non debet esse impeditiuum maioris boni; sicut censetur esse contrarium propositæ probationi, requisitæ ad religionis professionem; quâ nullum est votum præstantius, cum alia omnia in se contineat eminenter. Videri potest Suarez in citato cap. 7. n. II. & 12.

324. Tertium quod potest queri, est, Qui in hac re comprehendantur nomine Prælati religionis. Cui satisfacit per illud quod Suarez in sequenti num. 17. Quemlibet ordinarium Prælatum religionis ob imminutiato ad supremum vsque, Papam inquam, comprehendit: quia ad eos omnes votum obedientiæ extenditur, & ideo omnes acquirunt potestatem in Religiosi voluntatem, ad dirigendam ac moderandam eam in spiritalibus; & per consequens ad irritanda illius vota. Sic, vt idem Suarez addit, talem potestatem habent præter Papam, non modo Generales ordinum & Prouinciales, sed etiam Abbates, Priores, Guardiani, Rectors, aliique similes, qui sunt Prælati in vnoquoque conuentu. Nam & ipsi iurisdictionem spiritalem habent, cum qua præcipere possunt in virtute obedientiæ. Non habent autem illi quos hi assumunt sibi administratores seu coadiutores, regiminis, & Subprios, aut Vicarij, aut ministri appellantur: nisi delegatam accipiant, aut in absentia Prælati, vicem illius gerant cum tota iurisdictione, iuxta vniuersumque religionis consuetudinem. Porro in hac Prælatorum multitudine, ne sit confusio datur ordo, quo ij qui vniuersaliorum iurisdictionem habent, cæteris superiores censentur: & qui minus vniuersalem, inferiores illis; subordinati ac subditi. Vnde sequuntur duo quæ idem author habet sub initio sequentis cap. 8.

Vnum est: inferiorem Prælatum non posse irritare votum confirmatum à superiore: quia dependentia inferioris à superiore exigit, vt quod hic legitime fecit, ille non possit irritum reddere. Alterum est: superiorem Prælatum posse irritare votum confirmatum ab inferiori, vel de eius licentia factum. In memorata enim subordinatione qui superior est, retractare potest licentiam, præceptum, & confirmationem datam ab inferiore. Imo & votum ab ipso factum; quod sicut censetur includere conditionem, Si non disenserit Superior (cuius alioqui ius læderetur) ita etiam censenda est licentia vouendi, aut confirmatio voti data per ipsum inferiorem, includere eandem conditionem. Quo fit vt locus sit irritationi. Adde cum eodem authore in fine eiusdem capituli, Prælatum alteri succedentem in eodem officio, posse vota subditi sui, à prædecessore suo confirmata irritare. Ratio est, quia in vtroque, eadem omnino potestas est. Quare cum prædecessor poterit ea reuocare iuxta antedicta in lect. 2. dub. 2. poterit & successor.

Quantum quod queri potest, est: an Prælati monialium, respectu earum habeant istiusmodi potestatem. Ad quod Suarez in fine prius memorati cap. 7. respondet affirmatiue: quia licet non habeant iurisdictionem spiritalem: habent tamen ius præcipiendi intra limites domesticæ gubernationis, ac regiminis monasterij; & subditæ sic pensent ab illis ratione voti obedientiæ, vt sine earum consensu, nequeant obligare se firmiter, sed quin obligatio modificetur conditione, Si superiores consenserint, aut saltem si non contradixerint.

CAP. XXII.

De dispensatione voti.

SYMMARIUM.

- 325 Quæ ratione hic sumatur dispensatio, & quod ea locum habeat in voto.
- 326 Quomodo Papa possit dispensare in voto, quod obligat iure diuino.
- 327 Relicta in Ecclesia potestas dispensandi in votis.
- 328 Talem potestatem requiri omnino ad dispensandum: & quod

ea resideat immediate in Papa, & non prerogativa.

- 329 Quod Papa possit dispensare in voto continentia emissi in religione.
- 330 In Episcopis residet iure ordinario potestas in voto dispensandi cum suis subditis, restricta aliquot casuum reservatione: & quorum.
- 331 In omnibus votis non reueruatur dispensare potest Episcopus.
- 332 Nonnulla quæ Episcopus potest circa vota Papa reueruata; & quomodo possit dispensare in voto virginariis.
- 333 Non potest Archiepiscopus dispensare cum subditis suorum suffraganeorum: & quod votum de nunquam potenda dispensatione, non faciat ipsum in dispensabilis.
- 334 Episcopus dispensare potest in voto non nubendi, & in voto continentia non perpetua.
- 335 Quod possit Episcopus circa votum religionis.
- 336 Quid circa votum perpetua continentia.
- 337 Si votum Papa reueruatum sit penaliter, licet tutius sit pro dispensatione, ad Papam recurrere: tutius nihilominus conscientia potest esse ille, cum quo Episcopus in eodem voto dispensarit.
- 338 Quando possit Episcopus in voto facto sub disincto de materia reueruata, & de non reueruata.
- 339 Qui seculares Episcopi inferiores, dispensare possint in votis non reueruatis.
- 340 Qui ex regularibus idem possint: & quod non possit abbatissa, alia & prelatam monialium.
- 341 Quod præter potestatem legitimam ad validitatem dispensationis in voto (etiam si detur à Papa) requiratur causa iusta.
- 342 Causa iusta, ratione materia.
- 343 Iusta ratio votantis.
- 344 Dari potest in voto dispensatio non solum ob commune, sed etiam ob priuatum bonum maius.
- 345 Obseruanda à superiore dispensante in voto.

IN hac doctrina passim vsurpari solet dispensationis nomine, prout denotat exemptionem personæ à lege, peculiari aliqua de causa factam ab habente potestatem. Vnde, inquit Couarr. in Epit. 4. Decret. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 1. passim dispensare, pro legibus soluere dicimus: subindeque tali nomine vitimur pro concessione aut indulgentia, quæ contra ius à Principe impetratur. Atque in votis habet locum, quia in illis cernitur quedam lex particularis, quam vouens sibi indicit, nonnunquam capax legitime dispensationis, perinde ac lex vniuersalis: prout annotat D. Thomas 2. 2. qu. 88. art. 10. & Sotus de iust. & iure libr. 7. quæstio. 4. art. 1. atque alij passim.

Sed obijci potest quod iuxta cap. Cum inferior, De maioribus, & obedientibus, nullus superior, ne quidem Papa, possit relaxare ius diuinum: ac proinde nec in eo dispensare, cum dispensatio includat relaxationem. Obligatio autem voti est iuris diuini ob illius acceptationem à Deo, cui de eodem iure seruanda est fidelitas. Respondendum est autem, illud intelligendum esse de ea relaxatione, quâ iure perseverante in sua vi, eximitur aliquis ab illius obseruatione: prout fit quando Papa cum aliquo dispensat in obseruatione ieiunij Quadragesimalis. Nam tunc contingit quod iurcit. cap. habetur pro absurdo, vt inferior liget potiore; & filius potestatem exerceat in parentem: non autem cum dispensatur in voto. Nam in eo dispensans cum aliquo, non facit ei potestatem, vt voto perseverante in sua vi, ipse possit ei controuenire: sed votum tollit omnino; illud reuocans, prout rationem habet legis humanæ, quam proprius subditus imposuit sibi, obligationem interuentu acceptationis Dei inde securam auferens: remittendo scilicet illam nomine & autoritate eia Deo ipso commissa. Ad eum nempe modum, quo Rex potest committere officiali suo, vt promissiones sibi factas relaxet. Neque est quod id cuiquam mirum videatur: cum peccata, quibus multo magis efficitur Deo debitores, quam votis; possint sine violatione iuris diuini, remitti ab homine, ipsius Dei nomine, & autoritate, Christo dicente Ioannis 20. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.]]

Atque in Ecclesia esse etiam relictam potestatem remittendi debitum ex voto, habetur ex generali concessione ei